រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា ពីឆ្នាំ២០១៤-២០១៩

The Implementation of Education Policy through Buddhism in Cambodia from 2014-2019

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
បណ្ណាល័យ
លេខ.........0003367
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ស៊ឹម សារ៉ាន

និក្ខេបបទបណ្ឌិត

ជំនាញ រដ្ឋបាលសាធារណៈ

គ្រូណែនាំ ៖ បណ្ឌិត សយ រាសី

ឆ្នាំ ២០២១

មាតិកា

-បញ្ជីតារាង iv
-បញ្ជីក្រាហ្វិក v
-តារាងអក្សរកាត់ vi
-ឧទ្ទិសកថា vii
-សេចក្ដីថ្លែងអំណរគុណ viii
-អំណះអំណាង ix
-មូលន័យសង្ខេប x
-Abstract xi
-សង្ខេបនិក្ខេបបទ xii

សេចក្ដីផ្ដើម

១-លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ១
២-ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ៣
៣-គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ ៣
៤-ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ៤
៥-វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ ៤
  ៥.១-ការប្រមូលទិន្នន័យ ៤
  ៥.២-ការជ្រើសរើស និង កំណត់ទំហំសំណាក ៥
  ៥.៣-ទីកន្លែងប្រមូលទិន្នន័យ ៨
  ៥.៤-ការវិភាគទិន្នន័យ ៨
៦-សារៈប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ ៨
៧-រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ ៨

ជំពូកទី១
ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈពុទ្ធសាសនា

១.១-ព្រះពុទ្ធសាសនា ១០
  ១.១.១-និយមន័យ «សាសនា» ១០
  ១.១.២-ប្រភេទនៃសាសនា ១៨
  ១.១.៣-ព្រះពុទ្ធសាសនា ១៩
  ១.១.៤-រតនត្រ័យនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ២២

១.១.៥-និកាយនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ២៣
១.១.៦-ព្រះពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា ២៨
១.២-ការអប់រំ ៣៦
១.២.១-និយមន័យ «ការអប់រំ» ៣៦
១.២.២-គោលបំណងនៃការអប់រំ ៣៧
១.២.៣-អត្ថប្រយោជន៍នៃការអប់រំ ៤០
១.២.៤-ការអប់រំតាមរយៈសាសនានៅកម្ពុជា ៤៣
១.៣-គោលនយោបាយ ៧៩
១.៣.១-និយមន័យ «គោលនយោបាយ» ៧៩
១.៣.២-គោលនយោបាយសាធារណៈ ៨០
១.៣.៣-សារសំខាន់នៃការសិក្សាគោលនយោបាយសាធារណៈ ៨២
១.៣.៤-ដំណាក់កាលនៃគោលនយោបាយសាធារណៈ ៨៣
១.៣.៥-ការអនុវត្តគោលនយោបាយសាធារណៈ ៨៤
១.៣.៦-គោលនយោបាយលើវិស័យអប់រំ ៨៥

ជំពូកទី២
ដំណើរការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា

២.១-ប្រវត្តិនៃពុទ្ធិកសិក្សានៅកម្ពុជា ៩៤
២.១.១-ពុទ្ធិកសិក្សាពីឆ្នាំ១៩០៩-១៩៥៣ .... ៩៤
២.១.២-ពុទ្ធិកសិក្សាពីឆ្នាំ១៩៥៤-១៩៧៥ .... ៩៨
២.១.៣-ពុទ្ធិកសិក្សាពីឆ្នាំ១៩៧៩-២០១៤ .... ១០៦
២.២-រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងការអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនា ១០៧
២.២.១-ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា ១០៧
២.២.២-អគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ ១០៨
២.៣-សមិទ្ធផលនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនាពីឆ្នាំ២០១៤-២០១៩....១១៩
២.៣.១-សាលាធម្មវិន័យ ១១៩
២.៣.២-ពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ១២៤
២.៣.៣-ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ឬពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ ១៣៦
២.៣.៤-ពុទ្ធិកមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ឬ ពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ ១៤៦

ជំពូកទី៣
កត្តាគន្លឹះដែលជះឥទ្ធិពលទៅលើការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា

៣.១-ធនធានមនុស្ស ១៥៩
៣.១.១-បរិមាណគ្រូបង្រៀន ១៥៩
៣.១.២-គុណភាពគ្រូបង្រៀន ១៦៥
៣.២-ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ១៧៣
៣.២.១-អគារសិក្សា ១៧៣
៣.២.២-សម្ភារៈរូបវន្តសិក្សា ១៧៦
៣.៣-ការគ្រប់គ្រង និងដឹកនាំ ១៨១
៣.៣.១-ការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិកសិក្សា ១៨១
៣.៣.២-ការគ្រប់គ្រងម៉ោងពេលសិក្សា ១៨៨
៣.៣.៣-ការគ្រប់គ្រងកម្មវិធីសិក្សា ១៩៣
៣.៣.៤-ការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានសិក្សា ២១១
៣.៣.៥-កង្វះខាតក្នុងការគ្រប់គ្រង ២២៣
៣.៤-ការចូលរួមរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ២២៦
៣.៤.១-ការចូលរួមរបស់សមណសិស្ស/សិស្ស ២២៦
៣.៤.២-ការចូលរួមរបស់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ២៤៣
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ២៤៩

បញ្ជីតារាង

ចំណងជើងតារាង *ទំព័រ*

-តារាងទី១៖ ចំនួន និងភាគរយនៃអ្នកគោរពសាសនាធំៗនៅក្នុងពិភពលោក ១៩

-តារាងទី២៖ ស្ថិតិសាលាធម្មវិន័យទូទាំងប្រទេស ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១២៤

-តារាងទី៣៖ មុខវិជ្ជាដែលត្រូវសិក្សាប្រចាំសីលនៃពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ១២៧

-តារាងទី៤៖ ស្ថិតិពុទ្ធិកបឋមសិក្សាទូទាំងប្រទេស ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៣៥

-តារាងទី៥៖ មុខវិជ្ជាដែលត្រូវសិក្សាប្រចាំសីលនៃពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ ១៣៨

-តារាងទី៦៖ ស្ថិតិពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យទូទាំងប្រទេស ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៤៦

-តារាងទី៧៖ មុខវិជ្ជាដែលត្រូវសិក្សាប្រចាំសីលនៃពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ ១៤៨

-តារាងទី៨៖ ស្ថិតិពុទ្ធិកវិទ្យាល័យទូទាំងប្រទេស ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៥៦

-តារាងទី៩៖ ស្ថិតិពុទ្ធិកសិក្សាទូទាំងប្រទេសពីឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ .... ១៥៦

-តារាងទី១០៖ គ្រូបង្រៀននៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅទូទាំងប្រទេស ពីឆ្នាំសិក្សា ២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៦២

-តារាងទី១១៖ ស្ថិតិសង្ខេបពីចំនួនសមណសិស្ស/សិស្ស និងគ្រូបង្រៀននៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅទូទាំងប្រទេសពីឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា ២០១៨-២០១៩ .... ១៧១

-តារាងទី១២៖ ស្ថិតិចំនួនសាលារៀន និងថ្នាក់រៀន នៃពុទ្ធិកសិក្សាទូទាំងប្រទេសពី ឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៧៤

-តារាងទី១៣៖ ស្ថិតិសមណសិស្ស/សិស្សនៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅទូទាំងប្រទេស ឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ២២៨

បញ្ជីក្រាហ្វិក

— ❋ —

ចំណងជើងក្រាហ្វិក *ទំព័រ*

-ក្រាហ្វិកទី១៖ ផលធៀបអំពីអត្រាគ្រូបង្រៀននៃពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ពីឆ្នាំសិក្សា ២០១៤-២០១៥ ដល់ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៦២

-ក្រាហ្វិកទី២៖ ផលធៀបស្តីពីធនធានអប់រំនៃពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ១៦៩

-ក្រាហ្វិកទី៣៖ ផលធៀបនៃចំនួនសមណសិស្ស/សិស្ស និងគ្រូ ពីឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ១៧៣

-ក្រាហ្វិកទី៤៖ ផលធៀបអំពីកម្រិតវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃធនធានសម្ភារៈសិក្សានៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ១៧៨

-ក្រាហ្វិកទី៥៖ ផលធៀបអំពីកម្រិតវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃធនធានសម្ភារៈរូបវន្តសិក្សានៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ១៨១

-ក្រាហ្វិកទី៦៖ ផលធៀបលើពេលម៉ោងសិក្សានៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ១៩២

-ក្រាហ្វិកទី៧៖ ផលធៀបលើកម្មវិធីសិក្សានៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ២០៨

-ក្រាហ្វិកទី៨៖ ផលធៀបអំពីកម្រិតវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃកម្មវិធីសិក្សានៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ២១០

-ក្រាហ្វិកទី៩៖ ផលធៀបអំពីការគ្រប់គ្រងនៅគ្រឹះស្ថានពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ២២២

-ក្រាហ្វិកទី១០៖ ផលធៀបអំពីកម្រិតវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាននៃការគ្រប់គ្រងនៅពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ២២៥

-ក្រាហ្វិកទី១១៖ ផលធៀបអាត្រាសមណសិស្ស/សិស្សនៃពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ២៣០

-ក្រាហ្វិកទី១២៖ ផលធៀបស្តីពីសមណសិស្ស/សិស្សនៃពុទ្ធិកសិក្សាចំណេះទូទៅ ២៣១

-ក្រាហ្វិកទី១៣៖ ផលធៀបអាត្រាថយចុះនៃសមណសិស្ស/សិស្សសាលាធម្មវិន័យពីក្នុង ឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ២៣៤

-ក្រាហ្វិកទី១៤៖ ផលធៀបអាត្រាថយចុះនៃសមណសិស្ស/សិស្សពុទ្ធិកបឋមសិក្សាពីឆ្នាំសិក្ស ២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ២៣៦

-ក្រាហ្វិកទី១៥៖ ផលធៀបអាត្រាថយចុះនៃសមណសិស្ស/សិស្សពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ ពីឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ២៣៨

-ក្រាហ្វិកទី១៦៖ ផលធៀបអាត្រាថយចុះនៃសមណសិស្ស/សិស្សពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ ពីឆ្នាំសិក្សា២០១៤-២០១៥ ដល់ ឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩ .... ២៤០

-ក្រាហ្វិកទី១៧៖ ផលធៀបអាត្រាគម្លាតគ្នានៃសមណសិស្ស/សិស្សពីពុទ្ធិកបឋមសិក្សា ទៅពុទ្ធិកអនុវិទ្យាល័យ និងពុទ្ធិកវិទ្យាល័យ ២៤៣

តារាងអក្សរកាត់

ល.រ	អក្សរកាត់	ពាក្យពេញលេញ
១-ជាអក្សរកាត់ជាភាសាខ្មែរ		
	(កិ.)	កិរិយាស័ព្ទ
	ម. ព.	មើលពាក្យ (ចូរមើលពាក្យ៖...)
	ព. ប្រ.	ពាក្យប្រៀប (ពាក្យប្រើចំពោះ)
	(គុ.)	គុណនាម
	(ន.)	នាម
	ព. កា.	ពាក្យកាព្យ
	(ព. ផ្ទ.)	ពាក្យផ្ទុយ
	(សំ. បា.)	សំស្ក្រឹត, បាលី
	អ.អ.ក	អាជ្ញាធរអគ្គិសនីកម្ពុជា
	អ.វ.ក.វ.ប	ក្រសួងអប់រំ វប្បធម៌ កីឡា វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា
២-ជាអក្សរកាត់ជាភាសាបរទេស		
	OECD	The Organization for Economic Co-operation and Development (អង្គការសហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និង អភិវឌ្ឍ)
	ICT	Information Communication Technology (បច្ចេកវិទ្យាទំនាក់ទំនងព័ត៌មាន)
	HRM	Human Resource Management (ការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស)
	SSP	Statutory Sick Pay (ការបង់លុយតាម SSP)
	SMP	Statutory Maternity Pay (ការបង់លុយតាម SMP)
	CIPD	Chartered Institute of Personnel and Development (វិទ្យាស្ថានធាតជ័រ សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍បុគ្គលិក)
	UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (អង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និង វប្បធម៌ សហប្រជាជាតិ ហៅកាត់ថា អង្គការយូណេស្កូ)

ឧទ្ទិសស្នាដៃ

សូមឧទ្ទិសស្នាដៃនេះចំពោះ

-ប្រជាជនខ្មែរគ្រប់ៗរូប ដែលបានខិតខំធ្វើពលិកម្មសព្វបែបយ៉ាង រួមទាំងកម្លាំងកាយចិត្ត ដើម្បីបុព្វហេតុជាតិមាតុភូមិខ្មែរយើង ឱ្យបានរុងរឿង ថ្កុំថ្កើង និង រស់រានមានជីវិតរហូតដល់បច្ចុប្បន្ននេះ។

-បុព្វបុរស រៀមច្បង និង ជនានុជនទាំងឡាយ ដែលបានបូជាកម្លាំងកាយ-ចិត្ត និង ទ្រព្យធន ដើម្បីចងក្រង និង ថែរក្សាឯកសារសិក្សានានា ឱ្យបានជាប្រយោជន៍ ជាមត៌កដ៏ថ្លៃថ្លា សម្រាប់កូនចៅជំនាន់ក្រោយគ្រប់ៗរូប បានសិក្សា រៀនសូត្រជាដរាបរៀងទៅ។

-សូមឱ្យមនសិការជាតិខ្មែរ ស្ថិតស្ថេរជានិច្ចនិរន្តន៍ក្នុងដួងព្រលឹងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ!

-សូមឱ្យមាតុភូមិកម្ពុជា មានសុខសន្តិភាពពេញលេញជាដរាបរៀងទៅ!

-សូមឱ្យឯកភាពជាតិខ្មែរ កាន់តែមានភាពរឹងមាំឡើងៗពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ!

-សូមឱ្យប្រទេសកម្ពុជាដ៏ជាទីស្រឡាញ់របស់ជនរួមជាតិខ្មែរគ្រប់រូប គង់វង្សក្នុងភាពថ្កុំថ្កើង និងរុងរឿងជានិច្ចនិរន្តរ៍។

សេចក្ដីថ្លែងអំណរគុណ

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតចំពោះ៖

-ញោមប្រុសនាម **ខា ស៊ឹម** និង ញោមស្រីនាម **ម៉ូ រឿន** ដែលបានបង្កើតរូបអាត្មាភាពជាកូនរបស់ញោមទាំងពីរ និង បានចិញ្ចឹមបីបាច់ ថែរក្សា ទម្នុកបម្រុងសព្វបែបយ៉ាង និង ឱ្យសិក្សារៀនសូត្រតាំងពីដើមរៀងមក រហូតអាត្មាមានឱកាសទទួលបាននូវលទ្ធផលដូចថ្ងៃនេះ។

-សម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ បណ្ឌិតសភាចារ្យ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង សម្ដេចគតិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត **ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុនសែន** ដែលបានផ្ដល់អាហារូបករណ៍សម្រាប់ការសិក្សាថ្នាក់បណ្ឌិត នៅរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជានេះ។

-សម្ដេចព្រះធម្មលិខិត **សៅរ៍ ចន្ទថុល្ល** ឧត្ដមប្រឹក្សាគណៈសង្ឃនាយក និងជា ព្រះចៅអធិការវត្តលង្កាព្រះកុសុមារាម ដែលបានបិណ្ឌបាតអាហារូបករណ៍ថ្នាក់បណ្ឌិតនេះ ទៅសម្ដេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ បណ្ឌិតសភាចារ្យ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង សម្ដេចគតិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត **ប៊ុន រ៉ានី ហ៊ុនសែន** ផ្ដល់ឱកាសឱ្យអាត្មាភាពបានទទួលការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ។

-ឯកឧត្ដមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **ហង់ជួន ណារ៉ុន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា និងលោកជំទាវ ដែលបានឧបត្ថម្ភការសិក្សាស្រាវជ្រាវថ្នាក់បណ្ឌិតរបស់អាត្មានេះ។

-ឯកឧត្ដមបណ្ឌិតសភាចារ្យ **សុខ ទូច** ប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា ដែលបានផ្ដល់លទ្ធភាព និង អនុញ្ញាតឱ្យអាត្មាភាពអាចរៀបចំការពារនិក្ខេបបទនេះតាំងពីដើមរហូតដល់ចប់។

-លោកបណ្ឌិត **សយ រាសី** គ្រូណែនាំ ដែលបានចំណាយកម្លាំងកាយ ចិត្ត ប្រាជ្ញា និង ស្មារតីជួយផ្ដល់យោបល់ ទំនុកបម្រុង និង ជ្រោមជ្រែងអាត្មាភាពជានិច្ចក្នុងការសរសេរ និង ស្រាវជ្រាវស្នាដៃនិក្ខេបបទនេះតាំងពីដើមរហូតចប់។

-ឯកឧត្ដមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឯកឧត្ដមបណ្ឌិត លោក និង លោកស្រីបណ្ឌិតទាំងអស់ ទាំងជាគណៈកម្មការវាយតម្លៃស្នាដៃនិក្ខេបបទក្ដី និង ជាគ្រូបង្ហាត់បង្ហាញក្ដី ដែលលោកបានបរិច្ចាគពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ និង មមាញឹកបំផុត មកពិនិត្យនិងវាយតម្លៃស្នាដៃនិក្ខេបបទរបស់ និង បង្ហាត់បង្ហាញអាត្មាភាពនេះ តាំងពីដើមរហូតចប់ ដោយពុំបានគិតគូរពីការនឿយហត់ និង ខាតបង់ពេលវេលាដ៏មានតម្លៃ។

-លោក លោកស្រីទាំងឡាយដែលបានលះបង់ពេលវេលា ជួយដល់អាត្មាភាពក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះ តាំងពីដើមរៀងមក។

សូមប្រសិទ្ធពរជ័យសិរីបវរ មហាប្រសើរ ជូនឯកឧត្ដមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឯកឧត្ដមនិងលោកជំទាវបណ្ឌិត លោកបណ្ឌិត លោក និង លោកស្រីទាំងអស់ ប្រកបតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ និង ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាង

— ❋ —

កុរុណាអាត្មាភាព នាម **ស៊ីម សារ៉ាន** សូមធានាអះអាង និង ទទួលខុសត្រូវថា និក្ខេបបទបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បណ្ឌិត ដែលមានចំណងជើងថា *«ការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា ពីឆ្នាំ២០១៤-២០១៩»* នេះ ពិតជាស្នាដៃផ្ទាល់របស់អាត្មាប្រាកដមែន។ រាល់ទិន្នន័យ ខ្លឹមសារ និង លទ្ធផលនៃនិក្ខេបបទនេះ ពិតជាមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រថ្មី ដែលមិនពាក់ព័ន្ធនឹងស្នាដៃរបស់អ្នកដទៃ ហើយមិនត្រូវបានគេបោះពុម្ពផ្សាយ ឬ ធ្វើបទបង្ហាញឡើយ។

ថ្ងៃច័ន្ទ១៤រោច ខែស្រាពណ៍ ឆ្នាំឆ្លូវ ទោស័ក ព.ស.២៥៦៥

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី០៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០២១

ហត្ថលេខា

បានឃើញ និង ឯកភាព

ហត្ថលេខាគ្រូណែនាំ

ស៊ីម សារ៉ាន

បណ្ឌិត សយ រាសី

មូលន័យសង្ខេប

— ✵ —

«ការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា ពីឆ្នាំ២០១៤-២០១៩» នេះ ជាលទ្ធផលដែលទទួលបានពីការស្រាវជ្រាវលើនិក្ខេបបទថ្នាក់បណ្ឌិត ផ្នែករដ្ឋបាលសាធារណៈ។ ស្នាដៃស្រាវជ្រាវនេះ ត្រូវបានសរសេរឡើងដោយមានសេចក្តីផ្តើម, ជំពូកទី១, ជំពូកទី២, ជំពូកទី៣ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានត្រឹមត្រូវ តាមបែបបទនៃស្នាដៃស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ។

ខ្លឹមសារនៃស្នាដៃស្រាវជ្រាវនេះ បានលើកឡើងបង្ហាញពី ការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនានៅកម្ពុជា ក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា តាមរយៈអគ្គាធិការដ្ឋានពុទ្ធិកសិក្សាជាតិ។ ការអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនា បានផ្តល់ឱកាសដល់អ្នកដែលមានបំណងចង់សិក្សា តែខ្វះលទ្ធភាពខាងជីវភាព ពុំអាចសិក្សានៅតាមសាលាទំនើប សមណសិស្ស កុមារទុគ៌ត កុមារកំព្រា គ្មានឪពុកម្តាយ និងអាណាព្យាបាលឃុំគ្រងជាដើម ឱ្យអាចចូលមកសិក្សារៀនសូត្រនៅទីនេះបាន។ ខ្លឹមសារនៃកម្មវិធីសិក្សាក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនា បានផ្តោតទៅលើការអប់រំសីលធម៌ ចរិយាធម៌ ចំណេះដឹងទូទៅ និងព្រះពុទ្ធសាសនាដល់អ្នកសិក្សា។ អ្នកសិក្សាគ្រប់រូបដែលបានមកទទួលការអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនានេះ រមែងមានសីលធម៌ និងចរិយាធម៌ប្រពៃជាដរាប។ លទ្ធផលពីការស្រាវជ្រាវបានបង្ហាញថា ការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនា ពីឆ្នាំ២០១៤ ដល់ឆ្នាំ២០១៩ បានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់សមណសិស្ស/សិស្ស សរុបចំនួន ១៨០.៣០៩អង្គ/នាក់ ឱ្យទទួលបានចំណេះដឹង និងផ្តល់ការងារដល់គ្រូបង្រៀនសរុបចំនួន ១៧.០៦២ អង្គ/នាក់ ឱ្យទទួលបានការងារក្រោមដំបូលព្រះពុទ្ធសាសនា។

យល់ឃើញពីគុណបំណាច់ដ៏ល្អប្រពៃនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើងជាច្រើនជំនាន់ មានជាអាទិ៍ រាជរដ្ឋាភិបាលជំនាន់សង្គមរាស្ត្រនិយមរបស់ព្រះបាទ សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ក៏ដូចជា រាជរដ្ឋាភិបាលជំនាន់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទី២របស់ព្រះបាទ សម្តេច នរោត្តម សីហនុ និងព្រះបាទ សម្តេច ព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ដែលមានសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ជាប្រមុខនៃរាជរដ្ឋាភិបាលនេះ បានយកចិត្តទុកដាក់ ទម្នុកបម្រុង និងលើកស្ទួយវិស័យអប់រំតាមរយៈព្រះពុទ្ធសាសនានេះ ដូចជា ការបង្កើតឱ្យមានគ្រឹះស្ថានពុទ្ធិកសិក្សាជាច្រើនស្ទើរគ្រប់វត្តអារាមនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដើម្បីឲ្យព្រះសង្ឃ និងពុទ្ធសាសនិកខ្មែរ បានចេះដឹងវិជ្ជាផ្សេងៗ ទាំងខាងផ្លូវសាសនា ទាំងខាងផ្លូវលោក ឲ្យបានខ្ពង់ខ្ពស់ ជ្រៅជ្រះ សមស្របតាមកាលៈទេសៈ អាចបំពេញកិច្ចការ និងជួយដឹកនាំពុទ្ធសាសនិកខ្មែរឲ្យងាកចេញពីផ្លូវវៀច ឬ ខុស ដើរទៅរកផ្លូវត្រូវ និងត្រង់ ជួយធ្វើការជាកម្លាំងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា តាមរយៈការបង្ហាត់បង្រៀន និងប្រកាសផ្សាយធម៌របស់ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូ ឲ្យរីកចម្រើន និងដើម្បីសង្គ្រោះព្រះសង្ឃក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ឱ្យបានរួចផុតពី «គ្រោះអវិជ្ជា» សមជាទីគោរពប្រតិបត្តិនៃពុទ្ធសាសនិកទូទៅ ស័ក្តិសមជាប្រទេសដែលប្រកាន់យកព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនារបស់រដ្ឋ ដូចដែលបានចែងនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញដែលជាច្បាប់កំពូលនៃប្រទេស ក៏ដូចជា ស័ក្តិសមនឹងប្រទេសមួយ ដែលមានជំនឿមុតមាំនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយនោះផង។

ABSTRACT

The "Implementation of the Education Policy through Buddhism in Cambodia from 2014-2019" is the result of research on doctoral dissertations in public administration. This work is writing separately into various part such as: an introduction, chapter 1, chapter 2, chapter 3 and conclusion correctly to the form of scientific research.

The completed content of this research is highlights the process of education through Buddhism in Cambodia under the responsibility of the Ministry of Cult and Religion through the National Inspectorate of Buddhist Studies. Education through Buddhism is provided opportunities for those who wish to study but lack the means of subsistence to be able to study in modern schools, monks, poor children, orphans who haven't parents and guardians, etc., can come and study here. The content of the curriculum in the education system through Buddhism is focused on educating student's morality, ethics, general knowledge and Buddhism. Every scholar who comes to be educated through Buddhism is always moral and ethical. The results of the research show that the education through Buddhism from 2014 to 2019 is provided training to a total of 180,309 students to gain knowledge and provide employment to a total of 17,062 teachers to get a job under the roof of Buddhism.

Recognize this great merit, the Royal Government of the Kingdom of Cambodia for many generations, including the Royal Government of the Sangkum Reastr Niyum of the King Norodom Sihanouk, as well as the Royal Government of the Second Kingdom of Cambodia of the King Norodom Sihanouk and King Samdech Preah Boromneath Norodom Sihamoni, while the Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Sen rule as the head of the Royal Government, has paid attention to reserve and promote the process of education through Buddhism, such as to establish of many Buddhist educational institutions in almost every pagoda in the Kingdom of Cambodia as a studying places for Cambodian monks and Buddhists to get the knowledge both religious and secular more highly and deeply appropriate to the circumstances and able to work and help to lead Khmer Buddhists to turn from the crooked or wrong path to the right and straight path, help to work as a force in Buddhism through the training and proclamation of the Dharma of the Master Buddha, to develop and to save the monks in Khmer Buddhism from the "Danger of Ignorance" worthy of the practice of Buddhism in general, worthy of a country that adheres to Buddhism as the state religion, as stated in the Constitution as a top law of the country, as well as a country with a strong belief in Buddhism for a long time.